

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3062/2019. (III. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Beüf. II.283/2017/2. számú végzése, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Koronczy Tamás József (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú végzése és a Pécsi Ítéltábla Beüf. II.283/2017/2. számú másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó szerint a perújítási indítványát elutasító bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló tényállás lényege – az alkotmányjogi panasz, a támadott bírósági végzések és a rendelkezésre álló egyéb bírósági határozatok, valamint az indítványozó egyéb beadványai (perújítási indítványok) alapján – a következőképpen összegezhető.
- [3] 1.2. Az indítványozó által vezetett keszthelyi székhelyű vállalkozás 2005. október 24-én vállalkozási szerződést kötött Babocsa Község Önkormányzatával (a továbbiakban: megrendelő) a helyi iskola rekonstrukciójának építőipari munkáira. Az indítványozó és a megrendelő – módosítást követően – 49 138 694 Ft-ban állapították meg a vállalkozási díj összegét, véghatáridőként pedig – úgyszintén módosítást követően – 2006. április 30. napját jelölték meg. Az indítványozó cége ezt követően alvállalkozói szerződést kötött 2005. november 2. napján a büntetőügy sértettjével és egyben pótmagánvádlójával (a továbbiakban: alvállalkozó) az iskola nyílászáróinak cseréjére és a nyílászárók zárási munkáira, bruttó 17 000 000 Ft alvállalkozói díjban és 2005. december 16-i teljesítési határidővel. Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint – amely tényt további bírósági határozatok is megállapítanak – az indítványozó, abból a célból, hogy vállalkozását haszonhoz jutassa, az alvállalkozói szerződés előkészítése során, majd a szerződés megkötésekor is elhallgatta az alvállalkozó előtt azt a körülményt, hogy vállalkozásának fokozódó pénzügyi problémái vannak, ami az alvállalkozói díj kifizetését is elbizonytalanítja.
- [4] Az alvállalkozó a nyílászárók cseréjét elvégezte és az indítványozó vállalkozása által kiállított teljesítési igazolások alapján két – egyenként 5 625 000 Ft összegű – részszámlát állított ki és nyújtott be az indítványozó vállalkozásához.
- [5] Az indítványozó a 2006-os év folyamán a kivitelezési munkákat a megrendelő felé készre jelentette, majd megtörtént a műszaki átadás-átvétel is. A feltárt hibákat és hiányosságokat kijavították, pótolták, így a fővállalkozói szerződés teljesedésbe ment, amely alapján a megrendelő több ütemben, mindösszesen 49 138 694 Ft vállalkozói díjat utalt át az indítványozó cégének.
- [6] Mindeközben az indítványozó és az alvállalkozó között elszámolási vita alakult ki. Az alvállalkozó által kiállított részszámlák – annak ellenére, hogy az indítványozó azokat befogadta és korábban a munka teljesítését is elfogadta – rendezésétől az indítványozó írásban, elzárkózott, hivatkozva az alvállalkozó késedelmes és hibás teljesítésére. Az indítványozó az alvállalkozót a hibák kijavítására hívta fel, amelyet az elvégzett, majd sor került a műszaki átadás-átvételre. Az indítványozó mégsem rendezte a részszámlákat és az alvállalkozóval egyáltalán nem számolt el, az alvállalkozói díj kiegyenlítetlen maradt.
- [7] 1.3. Az alvállalkozó mint pótmagánvádló – a közte és indítványozó között kialakult elszámolási vita rendezése okán – vádindítványában az indítványozót jelentős kárt okozó csalás büntetével vádolta meg. A büntetőeljárás

eredményeként az indítványozót 2009. február 4. napján a Keszthelyi Városi Bíróság bűnösnek mondta ki csalás büntetében, ezért őt 1 év 4 hónap börtönbüntetésre, valamint mellékbüntetésül 2 év közügyektől eltiltásra ítélték. A másodfokon eljáró Zala Megyei Bíróság végzése az elsőfokú bíróság döntését helyben hagyta, ennek nyomán az 2009. június 19. napján jogerőre emelkedett.

- [8] A Legfelsőbb Bíróság, az indítványozó – védője által benyújtott – felülvizsgálati indítványát elutasítva, az elsőfokú és a másodfokú határozatokat hatályában fenntartotta.
- [9] Az indítványozó három ízben nyújtott be perújítási indítványt ügyében, eredménytelenül. Jelen alkotmányjogi panasz alapját az indítványozó harmadik perújítási indítványát elutasító végzések képezik.
- [10] 1.4. A Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú, az indítványozó harmadik perújítási indítványát elutasító végzése az ügy előzményeinek rövid, az indítványozó perújítási indítványának részletes ismertetése után jutott a következő érvek alapján arra, hogy a perújítási indítvány nem alapos.
- [11] A törvényszék hivatkozott arra, hogy – az indítvány elbírálásakor hatályban lévő – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 408. § (1) bekezdés a) 1. pontja szerint mikor van helye perújításnak.
- [12] A törvényszék rögzítette a perújítás megengedhetősége kapcsán azt, hogy a perújítási indítvány egyrészt azt taglalta, hogy az elsőfokú ítélet megállapításai miatt tévesek, hogy a korábbi perújításokat elbíráló bíróságok helytelen következtetésekre jutottak, továbbá az indítványozó minden általa – a korábbi eljárásokban is – be-terjesztett bizonyítékot újként jelölt meg. A törvényszék álláspontja szerint az indítványozó azt kívánta igazolni, hogy a vádbeli időszakban cége nem volt fizetéseképtelen és az alvállalkozó szerződésszegése, hibás és késedelmes teljesítése miatt nem fizette ki az alvállalkozó számláit, valamint azért, mert azok nem feleltek meg a formai követelményeknek.
- [13] A törvényszék megállapította, hogy az alapügyben eljáró bíróságok részletes bizonyítást követően állapították meg, hogy az indítványozó által vezetett gazdasági társaságnak már az alvállalkozói szerződés megkötésekor és később sem volt reális lehetősége a szerződésszerű elszámolásra, mert a vállalkozói díjat egyéb lejárt, illetve rövid lejáratú kötelezettségek teljesítésére kényszerült felhasználni a felszámolás, illetve végrehajtás elkerülése végett. Az alvállalkozónak járó díjat a hibák kijavítása után a végső elszámolásakor sem fizette meg az indítványozó, holott cégének a megrendelő teljes egészében kifizette a szerződés szerint járó összeget és az alvállalkozó teljesítésével összefüggő követelése utóbb sem keletkezett.
- [14] Emiatt a rendelkezésre álló és a perújítási eljárásban felhozott bizonyítékok nem voltak alkalmasak az alapügyben írtak megcáfolására és nem valószínűsítették az alapügyben megállapított tényállás megváltoztatását oly mértékben, amely az indítványozó felmentéséhez, vagy egyéb büntetés kiszabásához vezetne. Mindezek alapján a törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a régi Be. 408. § (1) bekezdés a) 1. pontjában írt törvényi feltételt az indítványozó perújítási indítványa nem merítette ki, és az nem tartalmazott olyan egyéb körülményt sem, amely a régi Be. 408. § (1) bekezdésében meghatározott egyéb perújítási okok valamelyikének a fennállását megalapozta volna.
- [15] 1.5. A Pécsi Ítéltábla Beüf. II.283/2017/2. számú végzése elutasította az indítványozó Zalaegerszegi Törvényszék Bpi.302/2017/6. számú végzése ellen előterjesztett fellebbezését.
- [16] Az ítéltábla végzése rögzítette indokolásában, hogy a törvényszék az indítványozó perújítási indítványát abban a megközelítésben vizsgálta meg, hogy az tartalmaz-e új bizonyítékot, mivel a rendkívüli jogorvoslat elrendelésének alapvető feltétele az olyan bizonyítási eszközre való hivatkozás, amelyet korábban még nem értékelt a bíróság, és az ügy elbírálása szempontjából lényeges bizonyító tény tartalmaz.
- [17] Az ítéltábla rögzítette, hogy több évtizedes ítélkezési gyakorlat szerint azon körülmények alapján, amelyekre az indítványozó hivatkozott – így a büntetőjogi felelősségét megállapító határozat egyes kitételeinek elemzése, a korábbi perújítási indítványokat elutasító határozatok vizsgálata, és a határozatok terén a bizonyítékok mikénti mérlegelésének, valamint a tartalmi hitelességének kifogásolásával kapcsolatos körülmények felhozatala –, nincs törvényes lehetősége a perújítás elrendelésének.
- [18] Az ítéltábla megállapította, hogy az indítványozó által megjelölt új bizonyítékok tartalmi hitelességük esetén sem vezethettek más tényállás megállapításhoz és így az indítványozó felmentéséhez, a kiszabott büntetés lényeges enyhítéséhez, vagy a büntetőeljárás megszüntetéséhez. A felelősségre vonásra azért került sor, mert az indítványozó a teljesítési készségét illetően tévedésbe ejtette az alvállalkozót, amivel neki kárt okozott.

- [19] Mindezek okán helyesen járt az elsőfokú bíróság, amikor a perújítási indítványt alaptalannak találta és azt a régi Be. 413. § (2) bekezdése értelmében elutasította. Az ítéletábra megállapította, hogy az indítványozó jogorvoslati kérelme sem vezetett eredményre, és az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta.
- [20] 2. Az indítványozó kérte a támadott bírósági döntések megsemmisítését, mert álláspontja szerint azok sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésben biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát – ezen belül pedig azt a jogát, hogy a hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseik megindokolására –, valamint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Az indítványozó úgyszintén hivatkozott az Alaptörvény 28. cikk első és második mondatára.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint esetében az eljáró bíróságok nem a szükséges mértékben indokolták döntéseiket és nem az eljárási törvény előírásainak megfelelően jártak el, az eljárási szabályokat alaptörvény-ellenesen alkalmazták, amely felveti annak a kételyét, hogy a perújítási indítványát nem a kellő alaposággal vizsgálták meg. A támadott bírói döntések azt tükrözik, hogy nem törekedtek az eljáró bíróságok a józan észnek és a közjónak megfelelő döntés meghozatalára.
- [22] Az indítványozó ismertette a panasszal támadott bírói határozatok előzményeit és az azokhoz vezető eljárást, részletezte az ügyében első fokon született döntésben megállapított tényállást, illetve pontról pontra vette végig a perújítási indítványában megjelölt bizonyítékait és azokat elemezte. Az indítványozó összegzőként kiemelte, hogy az általa bejelentett hét új bizonyíték közül öt bizonyíték elutasítását sem az első, sem pedig a másodfokú bíróság nem indokolta meg. További egy bizonyíték kapcsán az indítványozó szerint az eljáró két bíróság részben érthetetlen összefüggésben, részben pedig nem a tartalma szerint indokolt. Egy bizonyíték esetében az elsőfokú bíróság nem annak tartalma szerint értékelt, a másodfokú bíróság pedig „szóra sem méltatta” azt.
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint tisztességes eljáráshoz való joga sérült az indokolás elmulasztása miatt. Sérelmezte továbbá, hogy a hosszú évek alatt hiába igyekezett igazát bizonyítani, csak „falakba ütközött”. Véleménye szerint a bíróságok arra kényszerítették őt folyamatosan, hogy újabb és újabb indítványokat tegyen, de lehetőségei kimerültek.
- [24] Az indítványozó végül hivatkozott az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában foglaltakra, azon belül is az objektivitás és az átláthatóság követelményeire, valamint azon elvárásra, hogy a bíróságoknak a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel kell bemutatniuk. Az indítványozó az AB határozat által rögzített azon elvárásra hivatkozott továbbá, miszerint a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal kell, hogy megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot kell adnia. Ennek elmaradása azt a kételyt veti fel, hogy a bíróság az eljárására irányadó jogszabályokat alaptörvény-ellenesen alkalmazta.
- [25] Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok részéről a jogszabály alaptörvény-ellenes alkalmazása abban merült ki, hogy a hatályos, régi Be.-ben előírt kötelezettségüknek nem tettek eleget. Döntéseiket érvekkel nem támasztották alá, amelyből az indítványozó arra következtet, hogy perújítási indítványában, valamint fellebbezésében előadottakat nem vizsgálták meg. Ezen mulasztások pedig az indítványozó álláspontja szerint sértik alapjogait, hiszen perújítási indítványa és fellebbezése tisztességes elbírálása esetén megnyílt volna a lehetőség ártatlansága bizonyítására.
- [26] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként arról határoz, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételeknek. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 29. §-a további befogadhatósági feltételként rögzíti, hogy az alkotmányjogi panaszban foglaltak felvessék a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzanak. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.

- [27] 3.1. Megállapítható, hogy a 2018. április 4-én előterjesztett alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [28] Megállapítható, hogy az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezéseket, az eljárás megindításának indokait, a támadott bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett végzések megsemmisítésére, és indokolást arra nézve, hogy ezen bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény XXIV. cikk (1), XXVIII. cikk (1) bekezdéseivel. Figyelemmel arra, hogy hatósági eljárás az indítványozó ügyében nem volt folyamatban, ezért az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kapcsán kifejtett érveket a tisztességes bírói eljárásból való jog vizsgálata keretében értékelte.
- [29] Az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések alapjául szolgáló perújítási indítvány előterjesztője volt, így érintettsége az ügyben megállapítható. Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségét is.
- [30] Az indítványozó hivatkozott alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 28. cikke sérelmére is, aminek kapcsán azonban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen alaptörvényi cikk nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért alkotmányjogi panasz nem alapítható ezen rendelkezésre.
- [31] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozással állította a tisztességes eljárásból való jog sérelmét, hogy az eljáró bíróságok nem indokolták meg a jogszabályi előírásoknak megfelelően döntéseiket. Az indítványozó előadása szerint sérült a tisztességes eljárás részjogosítványát képező indokolt bírói döntéshez való joga.
- [32] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. „Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírói szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság „[a] tisztességes bírói eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem elvét vizsgálja” {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [45]}, ugyanakkor nem vizsgálja azt, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy, hogy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5], 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34], 3357/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [52]}. Végül szükséges utalni a bíróságok indokolási kötelezettségével kapcsolatos azon Alkotmánybírósági álláspontra is, miszerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [34] Az Alkotmánybíróság szerint a tisztességes bírói eljárásból való jog sérelme kapcsán az indítványozó által előadottak alapvetően a bírói végzések jogszerűségét, törvényességét, nem pedig az Alaptörvénynek való megfelelést vonják kétségbe. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – ahogy azt megelőzően perújítási indítványában és fellebbezésében is – olyan érveket hozott fel, melyek szerint a bíróságok az általa megjelölt bizonyítékokat nem, illetve nem megfelelően értékelték, aminek következtében ártatlanságát nem tudta bizonyítani. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az, hogy az indítványozó a bíróságtól ismételt elutasító választ kapott, nem alapozza meg érdemi eljárását, mert az alkotmányjogi panasz valójában a támadott bírói döntések felülbírálatára irányul és nem tartalmaz – az Abtv. 29. §-a által előírt – olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, mindezek okán a panasz befogadására és érdemi elbírálására nincs lehetőség.

- [35] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában, másrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. március 12.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/764/2018.

